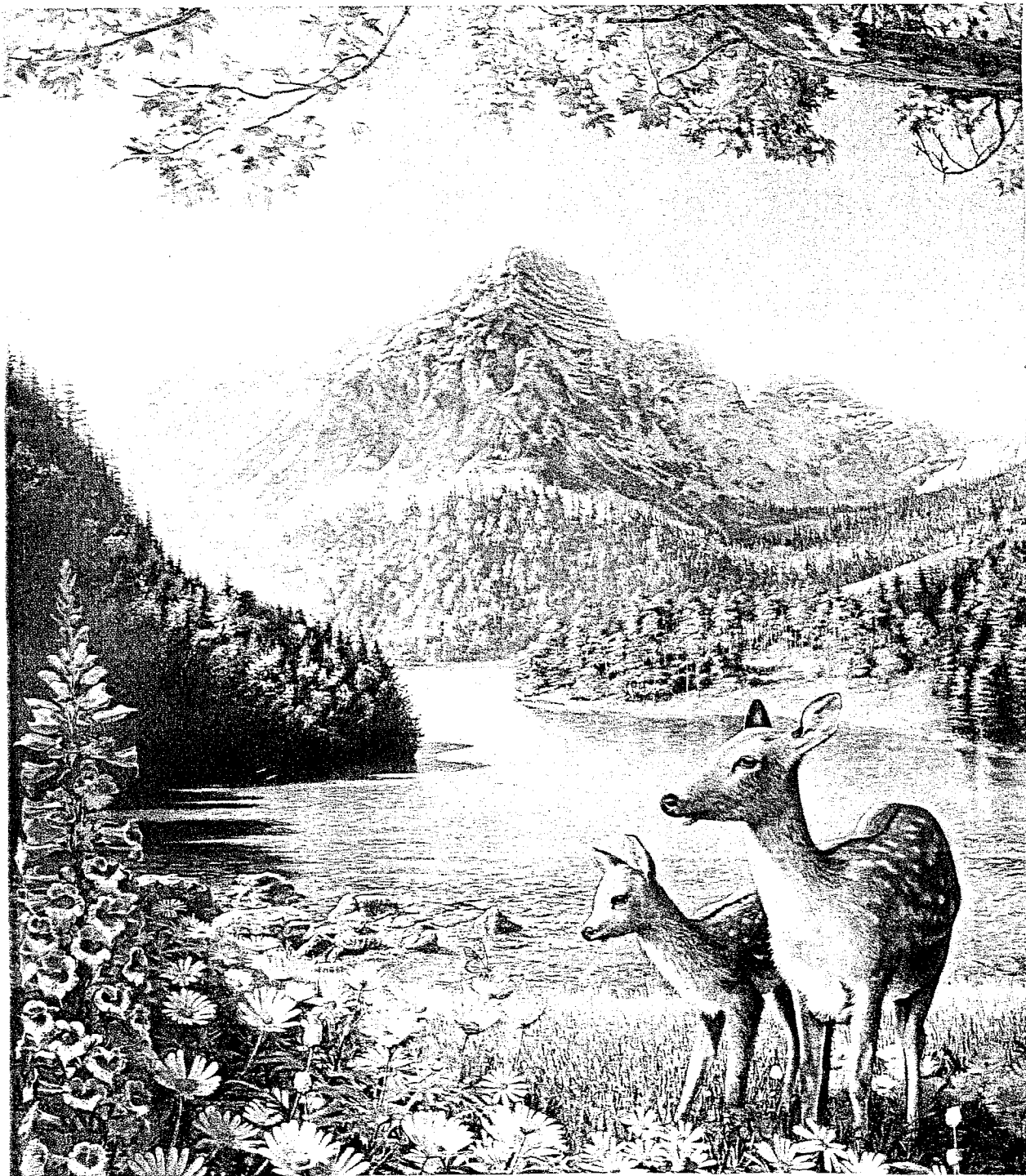

Літературний часопис

Відголосок семи вітрів...

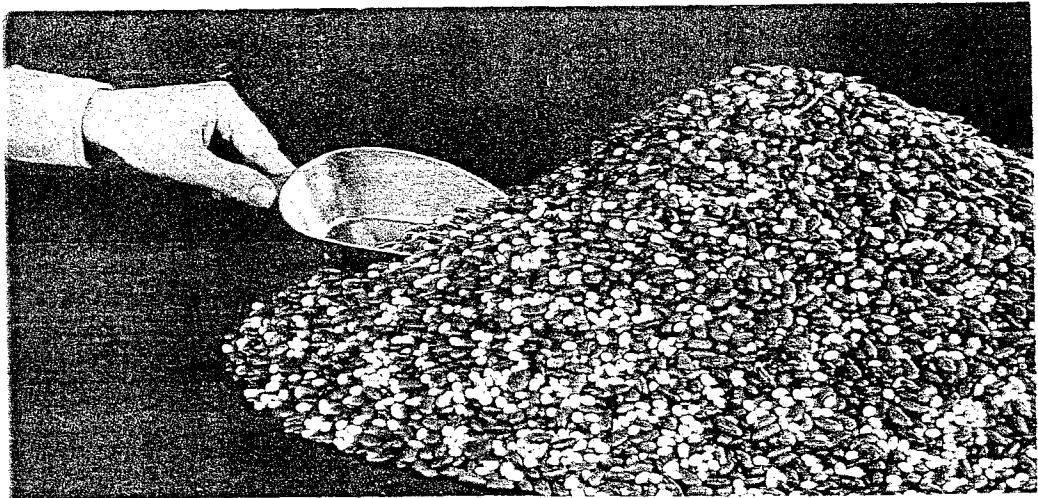
Літературна студія «Дебют»

Вишнівська ЗОШ I-III ступенів №2

- 2009 рік -

Редакція часопису «Відголосок семи вітрів» висловлює глибоку вдячність учителям-словесникам *Тетяні Анатоліївні Пашинській, Валентині Вікторівні Можарівській, Ірині Геннадіївні Дідківській, Галині Іванівні Іванченко, Валентині Василівні Остапюк, Ларисі Миколаївні Литвин, Марії Олексіївні Криволапчук, Тетяні Володимирівні Губар, Людмилі Анатоліївні Кліваденко,* учителеві образотворчого мистецтва *Тетяні Олександрівні Яковук,* чії учні долучилися до створення цього маленького аматорського дива.

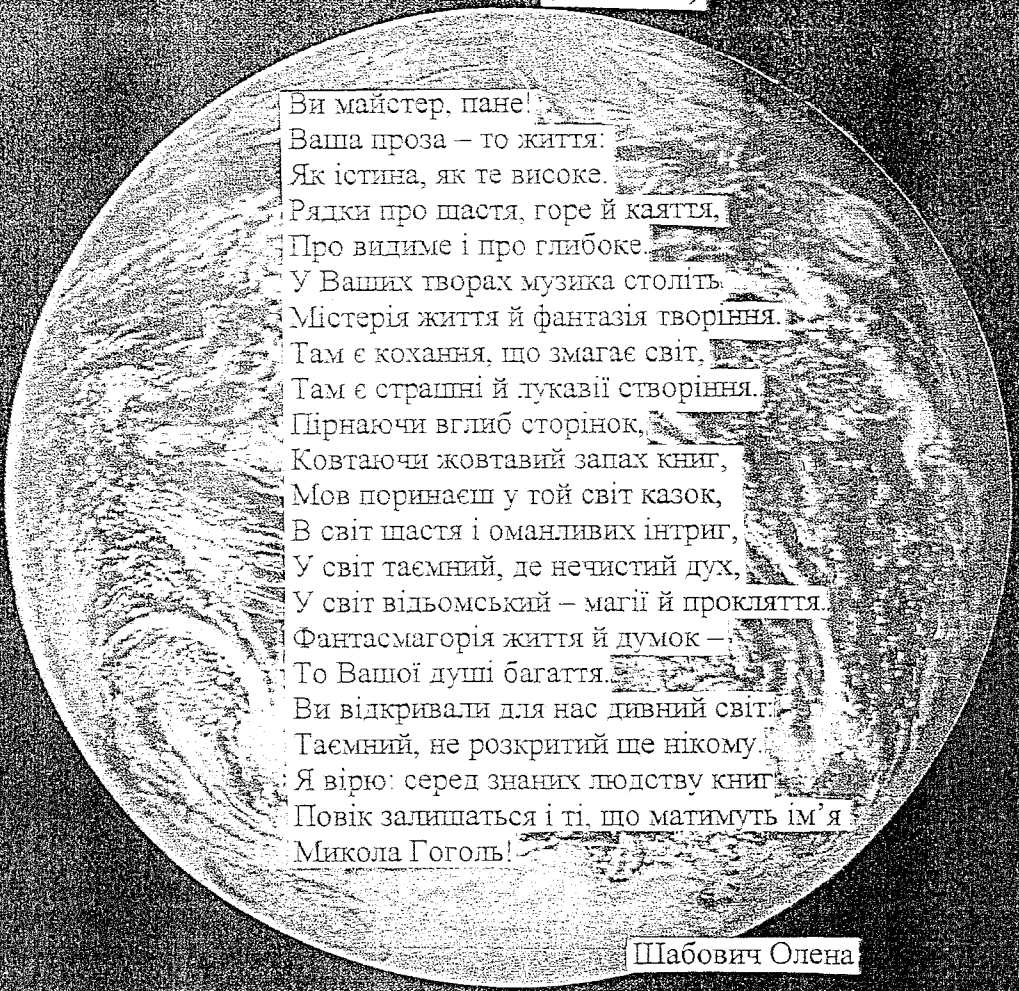
Велике спасибі ученицям 5-Б класу *Поліні Прашель* та *Дарії Шевченко* за допомогу в художньому оформленні видання (ілюстрації до віршів на сторінках 2, 6, 10 та на сторінці 4).

1. *Анастасія Балдинюк*, учениця 8-А класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
2. *Олег Балов*, учень 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
3. *Олег Барінов*, учень 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
4. *Тетяна Губар*, вчитель зарубіжної літератури та регіонального краєзнавства Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2, керівник літературної студії «Дебют», редактор часопису «Відголосок семи вітрів».
5. *Марина Дудко*, учениця 6-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2
6. *Олександр Зензеря*, учень 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
7. *Галина Іванченко*, вчитель зарубіжної літератури Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
8. *Дарія Кулакова*, учениця 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
9. *Анастасія Лесик*, учениця 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
10. *Каріна Молчанова*, учениця 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
11. *Каріна Михайлова*, учениця 7-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
12. *Денис Окунь*, учень 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
13. *Поліна Прашель*, учениця 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
14. *Євгенія Романова*, учениця 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
15. *Дарія Сокол*, учениця 5-В класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.
16. *Олена Шабович*, учениця 11-А класу Вишнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №2.

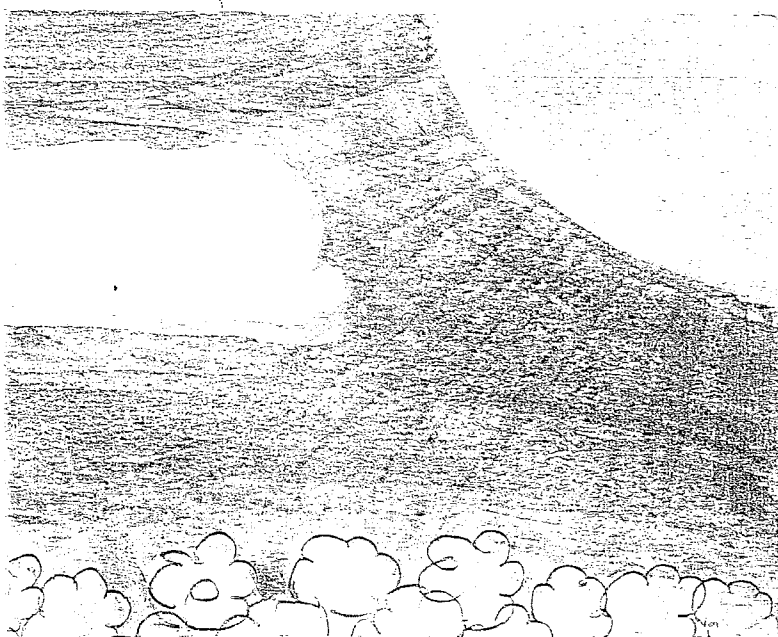
М. Гоголю

(посвята)

Ви майстер, пане!
Ваша проза – то життя.
Як істина, як те високе.
Рядки про щастя, горе й каяття,
Про видиме і про глибоке.
У Ваших творах музика століть.
Містерія життя й фантазія творіння.
Там є кохання, що змагає світ,
Там є страшні й лукаві створіння.
Пірнаючи вглиб сторінок,
Ковтаючи жовтавий запах книг,
Мов поринаєш у той світ казок,
В світ щастя і оманливих інтриг,
У світ таємний, де нечистий дух,
У світ відьомський – магії й прокляття.
Фантасмагорія життя й думок –
То Вашої душі багаття.
Ви відкривали для нас дивний світ.
Таємний, не розкритий ще нікому.
Я вірю: серед знаних людству книг
Повік залишаться і ті, що матимуть ім'я
Микола Гоголь!

Шабович Олена

Олександр Балов

Хоку

* * *

Гуляю в парку -
І чую, що шепочуть
Між собою квіти.

* * *

Прокидаються
Кущі, дерева, квіти:
Весна прийшла!

* * *

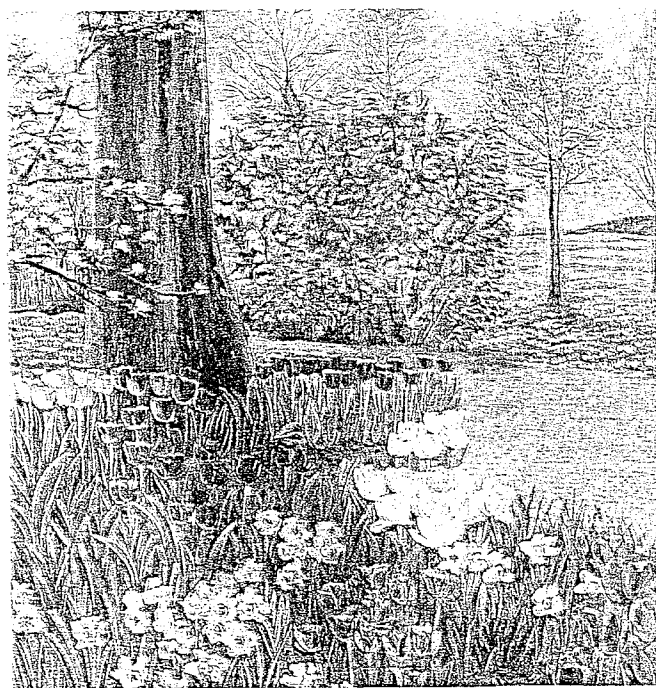
Дивуюся я
Різдвянику - цвіте він
В зимову пору.

* * *

Поміж травною
Одна-єдина квітка
Росте самотньо...

* * *

Засохла гілка
Упала в сніг глибокий -
Зимовий вечір.

На світанку

Темрява ранкова. Гуркіт поїздів.
Місяць загадково зазирає в дім.
Ледь помітно вітер листячко гойдає,
І цвітінням білим вишня відтіняє.

Десь далеко чути тьохкання пташок,
Півень проспівав, даючи гудок.
Скоро все проснеться, оживе довкіл.
День новий почнеться, повний нових діл.

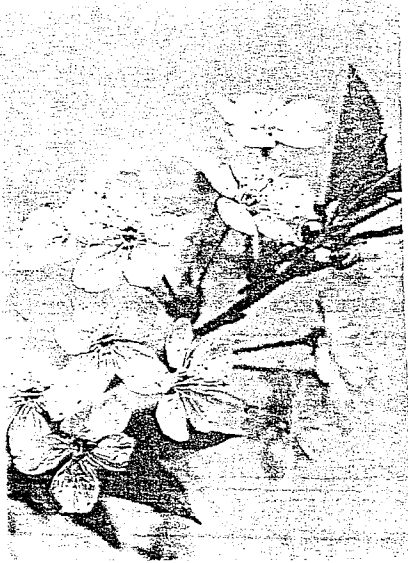
Так і пролітають дні життя, надій,
І ніхто не знає, скільки в кого мрій.
Лиш одна еднає всіх живих землі,
Щоб жили ми вічно в щасті і добрі.

* * *

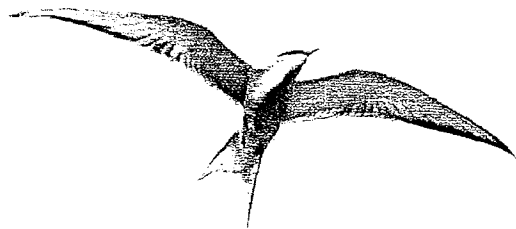
В ранкових росах викупались квіти,
Розкрили сонні пелюстки.
До сонечка всміхаються привітно,
Шепочуться із вітром залюбки.

Про що той шепіт, їм лиш знати.
Нікому не пізнати їх таїну.
Вони для того, щоби ними милувались,
Нести в серця чарівність світу і красу.

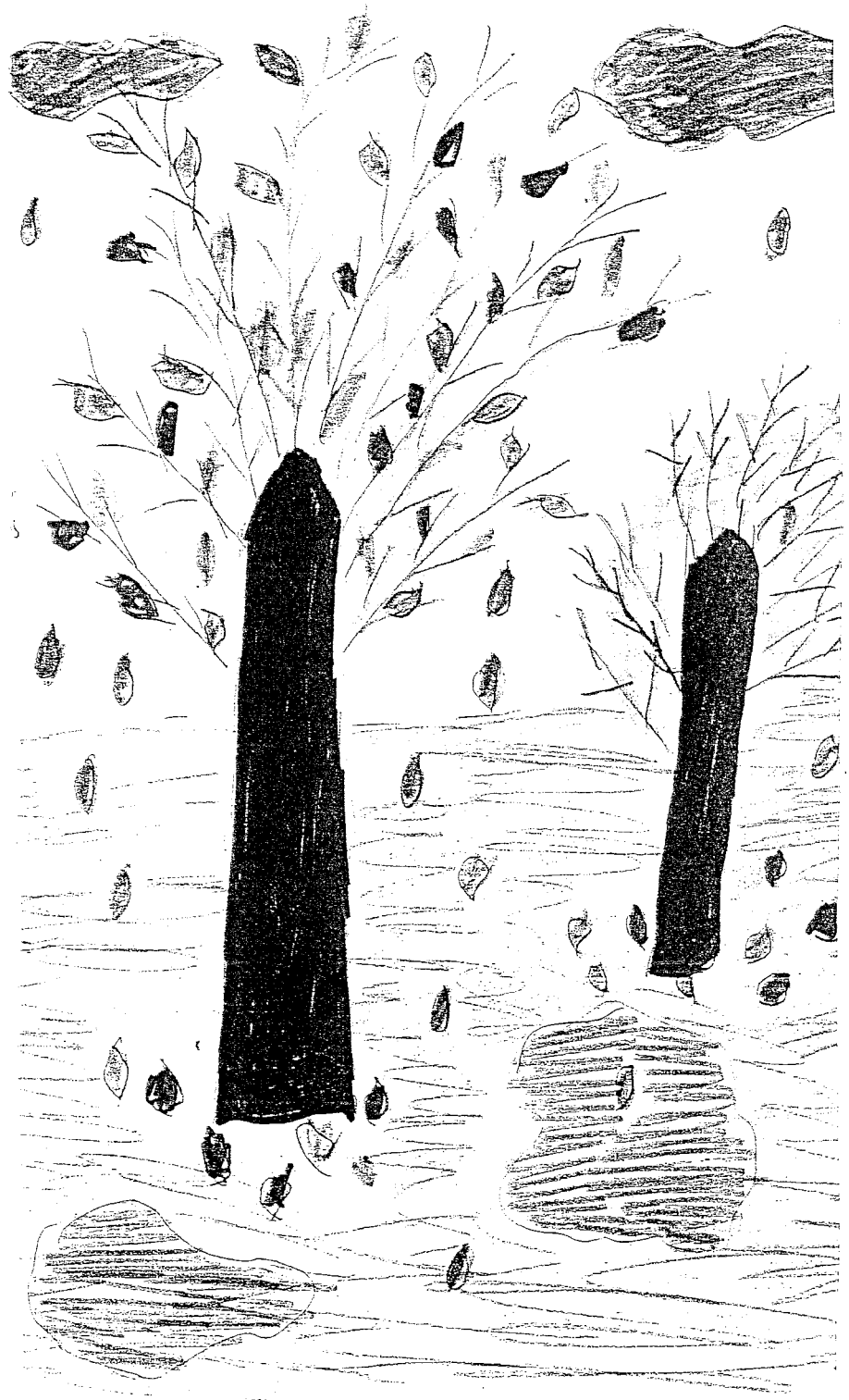

* * *

В житті чомусь не люблять розлучатись,
Та в цьому перевага є своя,
Бо це одна з причин, щоб поєднатись,
Щоб перевірити на ширість почуття,
Щоб, як уперше, закохатись до нестями,
Щоб пристрасті віддатись до кінця,
Щоби ніякі пересуди і омани
Даремно не бентежили серця.

Поздняя
    осень
        печальная
В гамме
    серых
        тонов.
Слышится
    пенье
        прощальное
Птиц,
    улетающих
        со дворов.
Тянутся
    темные
        лапы
Голых деревьев
    в небесную
        высь,
Словно хотят
    поквитаться
С тучами, что
    над землей
        расползлись.
Ветер
    в сильном
        порыве
Кружит
    последним
        листом.
С неба сыплются,
    все увлажняя,
Капли
    холодным
        дождем.
Сырость
    и слякоть
        навеют
Грусть
    и тоску,
Но не любить
    эту пору
Я вот
    никак
        не могу.

* * *

В дитинстві – такому далекому! –
Безмежним здавався світ,
І небо з хмарками-лелеками
Ховалось в мереживі віт
Чи віти небес сягали...
Кульбабки, немов сонця,
Вплітались (було їх все мало!)
До сонячного вінця.
Як пахло житами літо!
І жайвір несамовито
Оспівував день без втоми...
Дитинство... Як солодко в ньому!

* * *

Так необачно заголило ноги
Малесеньке грайливе соснення,
Присівши в реверансі край дороги
На зламі вже згасаючого дня.

* * *

Я не люблю большие города:
Их равнодушие пугает и тревожит,
Холодная пустая суета
Боль одиночества стократ умеет множить.
Мне по душе провинциальный быт,
Где дворик, утопающий в сирени,
Где с медом чай, когда слегка знобит,
Где соловей играет на свирели.

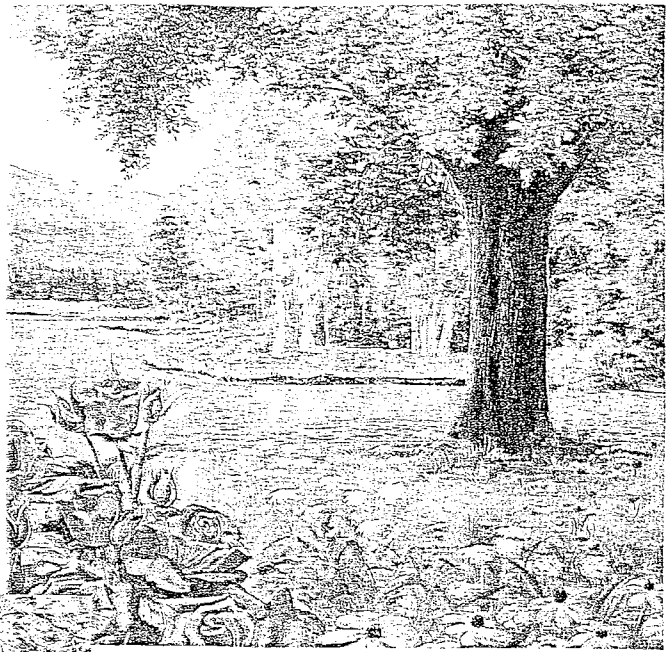
* * *

Вже осінь надворі -
закохана в диво
Блакитного неба, мінливість грайливу
Осіннього листа, світанки туманні...
Вже осінь надворі... І тихе зітхання
За літом минулим не вартє нічого:
Вже осінь надворі - дарунок від Бога!

* * *

Ромашкова ніжність,
Фіалкове диво,
Волошок тендітних
Чарівність мінлива,
Дзвіночків казкових
Прихована суть
Душі благодать
Неодмінно несуть.

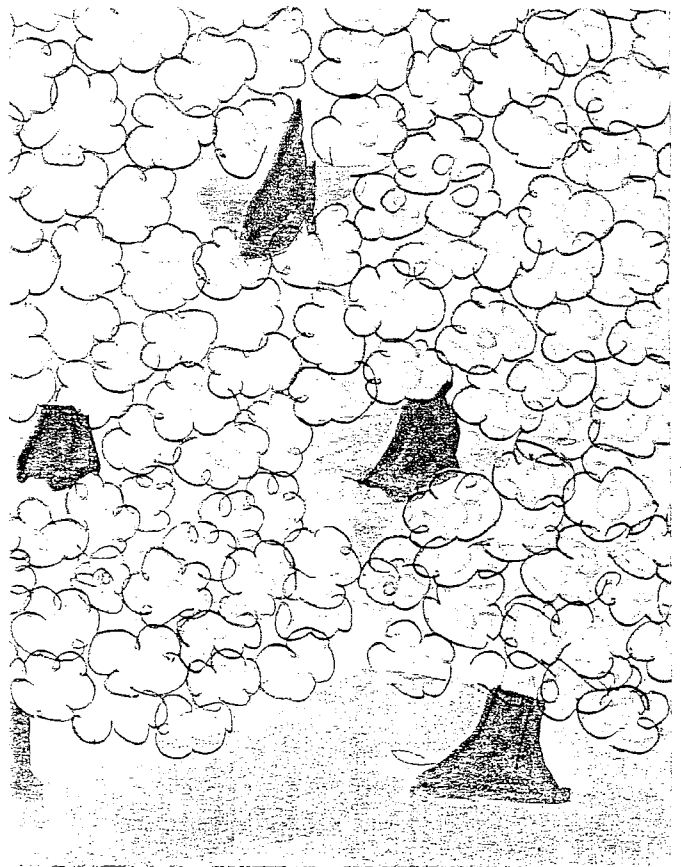
* * *

Чомусь так хочеться тут жити –
Вдихати запах лісу й літа,
Купатись в золоті осінньої пори
Чи в ночі небо неозоре
Пізнати мов зі скелі в море,
Чи слухати, як бавляться вітри
В верхівках сосон. Тихий шеліт
Комусь... Про щось... І я до тебе
Горнусь... Ми слухаємо тишу...
Піду... А душу тут залишу.

* * *

Пишу тобі лист – день за днем, рік за роком...
Минають літа, відцвітають сади –
Проходить життя уповільненим кроком
Одвічно стрімкої (без жалю!) ходи.
Пишу тобі лист. В нім – надія на долю,
Розради бажання, самотності біль...
Мереживо чорне на білому полі
Бринить з-під пера крізь думок заметіль.
Пишу тобі лист, де я вся – без остатку:
Між долею й мною – лише дзеркала.
Пишу тобі лист – без кінця, без початку –
Такий, ніби вічність в обійми взяла.

Повість

Глава 1.

Бастет завмерла та прислухалася. Десь у небі, посеред хмар, сердито гримнуло. «Б'юся об заклад, що піде дощ...» - подумала Бастет і не помилилася.

Бастет окинула поглядом темну брудну вуличку, на якій знаходилася, потім уявила майдан у центрі міста, де зараз, певне, задуха, бо наближається дощ... Та все одно там набагато краще, ніж тут...

Учувся глухий гавкіт собак. «Треба бігти, а то запізнюся на збори», - Бастет прискіпливо роздивлялася паркан. Собаки і люди були вже зовсім близько, але вона так і не робила спроби перелізти тин. «Гаразд, ще один разочок... Один-однісінький!..» - блискавкою промайнула в її голові думка.

З-за рогу вулиці вилетіли два поліцаї наввипередки з вівчаркою, яка, задихаючись від гавкоту, кинулась до Бастет. Та поспіхом почала дертися на найближчу віконну раму, і коли переслідувачі підбігли туди, де вона хвилину тому знаходилася, Бастет вже сиділа на чиемусь брудному підвіконні й вивчала засохлий бур'ян у вазончику.

- Марковичу, вона ось тутечки! Клянуся, сам тільки що бачив! - загорлав хрипким голосом кремезний чоловік з пістолетом у руці.

- Тепер вона нікуди не втече, - відповів йому інший, більш приємний голос.

Двоє поліцейських забігали по вузенькій вуличці, освітлюючи кожний її закуток кишеньковими ліхтариками. Бастет із мстивою насолодою спостерігала за їхніми діями, неодноразово поглядаючи на втомлену вівчарку.

- Де вона, у-біса, ділася?! - озвався через добрих десять хвилин пошуку перший. Той хлопець, якого звали Марковичем, не відгукнувся, лише освітив на підвіконні біля старого вазончика чорну кішку.

Бастет, усміхаючись, висолопила язика. На обличчі Марковича теж зазмер слід легкої усмішки.

- Що ти там таке побачив? – гаркнув інший поліцай, підходячи до свого спіробітника.

- Та нічого, шеф, - промовив Маркович. - Лише кіт.

«Кішка, дурню, кішка!» - подумки зауважила Бастет.

- То чого ти на неї витріщаєшся?! Шукай дівку, баран! - роздратований начальник закрокував уздовж вулиці, уважно вивчаючи всі вікна.

Маркович придивлявся до кішки.

- Не запізнюйся, - нявкнула Бастет, вигинаючи спину.

- Аякже, - мугикнув поліцейський, і, поправляючи капелюха, пішов за шерифом.

Дощ безжалісно заливав вулицю.

Глава 2.

Тонкий місячний серпик погойдувався на чистому небі. Бастет поспіхом крокувала вологою від дощу бруківкою широкої вулиці, тьмяно освітленої ліхтарями. Дощ закінчився годину тому. Віяло свіжістю.

На рівні плечей Бастет летів чорний ворон.

- Якись новини? – озвалася до нього дівчина. Птах прорипів щось неймовірне, але цілком зрозуміле співрозмовниці. Проминувши площу і ще кілька вуличок, вони опинилися біля широких залізних воріт. Бастет натиснула на дзвінок. Ворота зі скрипінням відкрилися, і подорожні ввійшли в сад. Викладена каменем доріжка привела їх до велетенських дверей.

В широкому коридорі ворон дещо випередив Бастет і першим залетів до зали - кінцевої мети їх подорожі.

За довгим столом, котрий перетинав приміщення, сиділо близько ста душ. Бастет швиденько прослизнула на своє місце. Її не здивував гамір, позаяк до початку зборів залишалося ще п'ятнадцять хвилин. Також її не здивувало те, що частина людей була одягнута у лахміття, а частина - в дорогий одяг.

Недалеко від Бастет розташувалася вродлива білява жінка. Її блідість дуже контрастувала з яскраво-червоною помадою. Білявка підняла тонку бліду ручку, щедро усипану коштовними кільцями та браслетами, й помахала Бастет. Дівчина у відповідь кивнула, потім повернулася до сивого чоловіка, що сидів навпроти, й запитала ще раз:

- Якись новини?

- Авжеж, - посміхнувся той.

- І хто на цей раз, Вікторе?

- Габріель.

- Знову?!

- Я провів дослідження. У мене є докази.

- Ти цим так цікавишся.

- Але ж ти сама чудово знаєш, що цей вовкулака не може утриматися, щоб не зловживати. На цей раз йому так просто не відкараскатись, - на обличчі Віктора Кроула з'явився вираз глибокого самовдоволення. Бастет пам'ятала, як сильно цей чоловік не любив Габріеля. В минулому році був великий скандал: Віктор звинуватив Габріеля у зраді й зробив усе для його вигнання, але нещасного вовкулаку все ж таки визнали невинним.

Дівчина поглянула на Габріеля, який сидів у протилежному кінці зали. Той розв'алився на стільці, закинувши ноги на стіл і переглядаючи якісь папери. Він мав довге чорне волосся, завжди розпатлане, чорні вузькі штани, порвані на колінах, та якесь лахміття

замість сорочки. Хлопець був зродливий, але маз замучений вигляд. На столі перед ним лежав чорний пістолет з зображенням профілю вовка у колі. Бастет добре знала, що то був герб вовкулак.

Увагу Бастет привернула бурхлива суперечка в іншому кінці зали. Галасували дві жінки. Одна з них навіть схопилася з місця. Одяг обох нагадував циганський: довгі спідниці, зелені мантиї, вузькі капелюшки, на грудях – однакові кулони з зірками. Відмінність між ними все ж таки була: одна з них мала чорняве волосся, а друга - надприродно-сіре.

- ... не думала, що ти робиш, коли не приходиш на збори?! – верескнула чорнявка. Її обличчя пашіло від сварки. Саме вона стояла, тримаючи в руках пожовтілий зіжмаканий папір.

- Маріє, - промовила сіроволоса, намагаючись заспокоїтися, - ти що, справді віриш усьому, що казав той старий пень?

- Не смій! – розлючено вигукнула відьма, зриваючи з себе капелюшка. – Не смій так казати про батька! Хоч яка тобі різниця?! – вона скривилася. – Його тепер взагалі немає! Завдяки тобі, люба сестричко! – тут її голос остаточно зірвався і вона, упавши на стілець, голосно заридала.

- Будь ти тричі клята, - прошипіла сіроволоса.

Бастет відвернулася, Ці дві сестри останнім часом дуже часто сварилися, і, якщо вірити пліткам, винною була сіро волоса Вероніка. Усе зводилося до того, що начебто вона була винною у смерті свого батька. Бастет пригадала, як Віктор Кроул казав, що отець їхній у своєму заповіті навіть не згадав імені Вероніки. Натомість молодша Маріанна отримала у спадок увесь його маєток.

- Слухай, Бастет, не хочеш дати мені деякі показання? – озвався діловим тоном Кроул. Бастет не встигла нічого сказати, бо гучно розчинилися двері й до зали швидким кроком зайшов огрядний чоловік у довгому плащі з широкою червоною папкою та книжками під рукою. Гамір одразу ж стих. Чоловік попрямував до свого місця з краю столу. Бастет швиденько пронумерувала свій аркушик паперу і тільки після цього придивилася до чоловіка: добре розчесане чорне волосся, маленькі вусики, років сорок на вигляд... Але дівчина добре знала, що насправді він значно старший. Не пройшло й хвилини, як він підвівся й заговорив до присутніх чистим чітким голосом:

- Загальні збори Співки Соборних Федерацій усіх лицарських душ України оголошую відкритими...

(Далі буде)

Марина Дудко

Кукла

Моя маленькая кукла,
Я люблю тебя до слез.
Мне все кажется, как будто
Все у нас с тобой всерьез.
Ты прости, что ворчу на тебя иногда:
Я ведь мама твоя, и совсем не беда,
Что пытаюсь чему-то тебя научить –
Нам с тобой еще долго
и счастливо жить.

Уроки

Уроки бывают разные –
Черные, белые, красные,
Интересные и жутко скучные,
Бестолковые и очень научные...
Но для нас – это класс! –
Все равно они – самые лучшие!

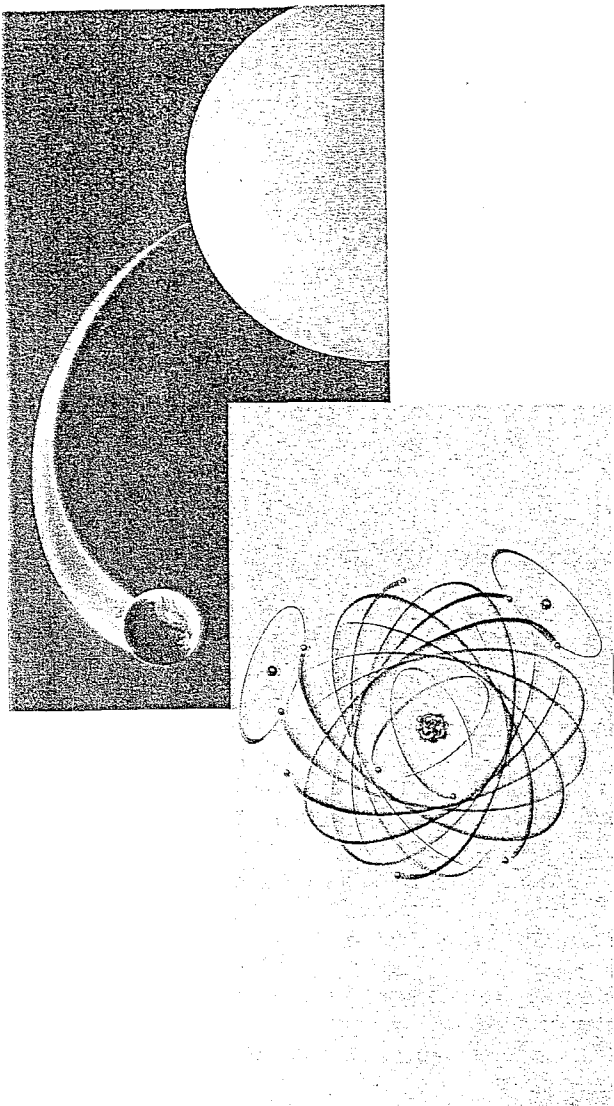

Качели

Мне б крылатые качели -
И повыше в облака!
Не ходить же по апрелю
В некрасивых сапогах.
Поскорей ушли б морозы,
Стужи, вьюги и снега –
Я одела бы туфли розовые:
Надоело мне быть в сапогах!

Летний дождь

Летний дождь...
Он очень теплый
И тепло стучит в окно,
Не тревожит душу:
Все просто и легко...
И кажется, что очень возможно
Вернуть былое
И свершить, что не сбылось.

Сон

Сон приснился странный мне:
Я была в чудной стране -
Или нет? Скажите прямо
(Так, как может только мама),
Снился ль сон? Иль явь все это?
Карнавал? Зима? Иль лето?..
Вот вопрос?.. Скажите мне -
Это я была во сне
Иль не я? А может кто-то
Эту выполнил работу:
Кто-то грезил, кто-то спал,
Кто-то думал, что устал,
Кто-то пил и кто-то ел
Иль в гулянье преуспел?..
Хорошо, что утром рано
Я, очнувшись от тумана,
Поняла: я - это я!
Рядом - вся моя семья:
Мама, папа, брат, игрушки,
Одеяло, две подушки...
Все иное - был лишь сон.
Ночь ушла - ушел и он.

Круговорот

Убегают в школу дети,
Забывая все на свете:
Застелить постель, умыться,
Нежно с мамочкой проститься,
Вымыть чашку, ложку, миску,
Покормить родную киску...
А потом - опять сначала:
Ручки побросать в пеналы,
Книжки - в сумки,
Ноги - в боты...
Суета сует! Работа!..
Каждый день (одно и то же!)
Кучу дел слагает, множит.

Олександр Зензєря

Зима

По білому полю гуляє вітер.
З гірок на санчатах катаються діти
І вправно ковзанами крають кригу
Морозом скованих річок.

Тетяна Губар

Сказка для взрослых

Глава 1.

«В тридевятом царстве, в тридесютом государстве...» - так, кажется, начинаются любимые нами с детства сказки о добрых и злых феях, о коварных колдуньях, об отважных принцах и изысканных принцессах... Но, самое главное, в каждой из этих сказок то, что Добро обязательно торжествует над Злом, Любовь побеждает Ненависть. В конце сказок все всегда здоровы и счастливы. Как хочется, чтобы и в жизни все было так же!..

Лето. Солнце. Солнце во всем: в воздухе, в траве, в листьях, в лозе, в янтарных гроздьях винограда... Студентов-первокурсников, будущих медиков, прислали на сельхозпрактику. Это позже, когда полученные ими знания будут соответствовать этому, их отправят практиковаться в больницы, а в этом году они знают еще очень мало, потому наиболее рационально извлечь пользу из такой массы потенциальных тружеников на полях родины.

Трудовой десант из будущих врачей высадился на молдавские виноградники.

В первые дни желудки изголодавшихся по витаминам студентов поглощали винограда значительно больше, чем увозили с виноградников машины. Руководство хозяйства сей факт беспокоил мало, ибо многолетний опыт подсказывал, что через пару дней бесконтрольное поедание урожая благополучно прекратится и начнется нормальная плановая уборка.

Каждое утро машины привозили шумную молодежь на виноградники. Рано-рано, когда роса еще не успела высохнуть на ладошках виноградных листьев, студенты юной жизнерадостной толпой высыпали из грузовиков. Шутки, смех, визг... Минут через двадцать разведенные бригадиром по своим участкам труженики утихомиривались. Начиналась работа. Шум юных голосов стихал. Только изредка взрыв смеха заставлял замолчать жаворонка, парящего в необозримой голубизне молдавского неба.

Наши Принц и Принцесса встретились абсолютно случайно...

Она была удивительна: янтарные волосы, заплетенные в косы, небесно-голубые глаза, стройная фигурка... Тоненькие пальчики бережно брали виноградную гроздь, чтобы неловким движением не расплескать золото солнца, накопившееся за лето в бусинках-виноградинках. Легкое ситцевое платьице трогательно подчеркивало свежесть и незинность юности. И имя у нее было дивное: Лада...

Он - юный красавец, высокий, плечистый, с выщипанной прядями черных волос - смотрел на мир зеленовато-серыми глазами. Его греческий профиль давно уже пленял воображение

представительниц прекрасной половины рода человеческого. Владимир учился в военной академии и в свой очередной отпуск гостил у родителей однокурсника, отец которого работал агрономом на виноградниках. Он и попросил сына и его друга помочь организовать студентов на уборке винограда. Владимиру временно «присвоили» гордое звание бригадира. В его обязанности входило ежедневно встречать студентов, определять для них «фронт работ» и, если возникнет необходимость, помогать дельным советом старшего, «умудренного опытом» товарища. Каждое утро Владимир исправно приступал к своим обязанностям, нисколько не тяготившим его: он рад был помочь людям, которые, пусть на время отпуска, окружили его теплом и заботой, дали почувствовать уют родного очага, о котором он знал только из рассказов других, потому что рос в детском доме, потом учился в суворовском, дальше – в общевоинском училище. Теперь – академия...

Однажды в такое вот свежее летнее утро их глаза встретились впервые... Владимир давно заметил удивительную девушку с янтарными волосами. Он любил смотреть, как осторожно и, вместе с тем, быстро срывает она гроздь, как наполняется живым солнечным светом большая корзина, которую она сначала держит у бедра, а потом опускает на землю, ибо хрупкие девичьи руки уже не могут справиться с весом винограда...

Черноволосый красавец-молдаванин тоже приглянулся девушке, но она с честью выдерживала испытание на скромность, ниспосланное ей свыше: ни разу не взглянула в сторону Владимира, ни разу не улыбнулась ему... Но как только небесно-голубые глаза Лады увидели юношу, в душе ее поднималась теплая волна нежности.

Так проходили день за днем, неделя за неделей...

И вот однажды Владимир отважился подойти к Ладе. Он взял из ее рук корзину с виноградом, щеки девушки покраснели от смущения, а потом она сорвала виноградную гроздь и положила ее к остальным, собранным ею ранее, взглянув при этом в зеленовато-серые омуты глаз юноши. Они пошли по междурядью. Корзина наполнялась... Когда последняя гроздь скатилась с горки винограда и упала на землю, рассыпавшись от удара на отдельные бусинки, они остановились. Юноша поставил корзину на землю. Их глаза встретились снова.

- Владимир, - протягивая девушке руку ладонью кверху, сказал он.

- Лада, - улыбнувшись в ответ, она доверчиво спрятала свои хрупкие пальчики в ладони юноши...

На следующий день студенты-медики уезжали. Практика закончилась. Владимир оставался: его отпуск заканчивался позже. Пользуясь правом бригадира, он поехал на железнодорожную станцию проводить своих подопечных. Странное чувство бредило его душу: ему постоянно казалось, что из его жизни безвозвратно уходит что-то невероятно важное. Он излишне суетился, рассаживая студентов в вагоны, утрясая всякие мелочи, хоть и понимал, что все это обошлось бы и без него... А глаза его неотрывно следили за Ладой. Он должен был сделать что-то очень значимое, важное, без чего вся его последующая жизнь потеряет всяческий смысл. До отхода поезда оставалось все меньше времени. Чем ближе становился момент расставания, тем тревожнее было на душе у Владимира. И вот в какой-то момент юноша осознал, что весь мир для него сконцентрировался в синих глазах Лады. Он отыскал ее фигурку в группе студентов. Она, видимо, чувствовала то же самое, ибо глаза их тотчас встретились. На мгновение они замерли, а потом, не замечая никого и ничего вокруг себя, бросились друг другу навстречу.

- Лада! – выдохнул Владимир имя девушки, беря ее руки в свои. – Лада, я не должен потерять тебя!

- Напиши мне, Владимир. Обязательно напиши, - маленький листик с адресом девушки лег в его ладонь.

Поезд ушел.

А дальше были письма: сначала – короткие, робкие, потом – все длиннее... Они учились любить. Они скучали друг по другу. Они поняли, что жизнь не случайно свела их там, в Молдавии. Перед ними открылся огромный мир чувств. Он искрился яркими красками, согреваемый пылкой любовью юных сердец. Они мечтали о встрече. Владимир заканчивал военную академию. Лада с нетерпением ждала каникулы. И вдруг...

Большинство людей, живущих спокойной размеренной мирной жизнью, понятия не имеет о том, что ограниченный контингент наших войск на правах советников принимал участие в военных действиях в Египте. Волею случая Владимир попал в страшную мясорубку скрытой, ведущейся в «мирное» время войны, которой для большинства людей не было вообще потому только, что о ней не говорили официально.

Лада знала одно: писем от любимого нет по неизвестной причине. А Владимир, надеясь на обещанную краткосрочность неожиданной командировки, не стал тревожить девушку сообщением о ней, более того, он и сам не знал толком, куда столь спешно и скрытно отправляют практически вчерашних выпускников вуза.

Потом было ранение – страшное, с ужасающими последствиями. Нет, он не потерял ни рук, ни ног. Он потерял больше: память и речь, и двигаться он тоже не мог. Его, изувеченного, нашли местные жители на обочине дороги. При нем не было никаких документов. По изорванной в клочья одежде они, слава Богу, определили, что его следовало бы отправить в военный госпиталь. С этого и началась его вторая жизнь...

Лада ждала писем. Лада недоумевала. Лада беспокоилась. В конце концов, Лада, чего и следовало ожидать, обиделась...

Шли месяцы. Владимир молчал. «Я не нужна ему!» - сделала горький вывод девушка. Она принадлежала к тому большинству несведущих в политике людей, которые понятия не имели о том, что где-то идет война; тем более, ей даже в голову не пришло бы, даже знай она о египетских перипетиях, каким-то образом связать их с Владимиром.

Военные врачи, в чьи руки после ранения попал Владимир, отстояли в тяжком поединке со смертью его жизнь, но одной только жизни для него было мало. Он заново должен был научиться ходить. И говорить он тоже учился заново. Память сыграла с ним невероятную шутку, если только можно так сказать в этом случае. Владимир забыл все, даже собственное имя. В документах воинской части, к которой он был прикомандирован в то злополучное для него время, он числился безвести пропавшим. В госпиталях, а потом в реабилитационном центре в графе «Фамилия, имя, отчество» красовалось «Не помнит». Он не просто не помнил. Он не мог, к тому же, ни говорить, ни писать. Но Ладу - дивную девушку с янтарными волосами и небесно-синими глазами он помнил очень хорошо. Каждую ночь, если ему не удавалось уснуть, отрешившись от кошмара его теперешней жизни, он видел ее в снах. Он слышал ее голос, он чувствовал прикосновение ее рук, он

гладил ее прекрасные волосы, с упоением зматризался в ее лучистые глаза... В одном из таких радужных снов он ззочию увидел на своей ладони крошечный бумажный листик с ее адресом, и он запечатлелся в его памяти назечно. Дело осталось «за малым»: нужно было научиться говорить, чтобы произнести заветные слова с этой бумажки вслух, а еще лучше - писать, чтобы написать любимой письмо. Но до этих человеческих радостей Владимиру было еще очень далеко. Он даже представить себе не мог, насколько далеко!..

Дни и месяцы сложились в годы, которые Владимир проводил в реабилитационном центре уже скорее в качестве экспериментального материала, чем выздоравливающего пациента. Он и сам начинал осознавать это. Но надежда на выздоровление, слава Богу, еще теплилась в израненной душе. Мечта о встрече с Ладой помогла ему вспомнить свое имя: он услышал во сне, как девушка звала его.

Лада работала в больнице, все больше увлекаясь любимым делом. Владимир постепенно уходил в прошлое, отдалялся... Иногда только всплеск горькой обиды непрошенным гостем врывается в ее сердце. Но врач должен уметь контролировать свои эмоции!.. Она умела переключить свое внимание на работу и отдавала ей все свое время. Позже всех врачей уходила Лада из отделения. Больше всех своих коллег занималась она больными. А по вечерам с упоением погружалась в чтение книг. Мир вокруг был так красочен и интересен! Но не тот мир, который видели ее сверстницы: Лада жила своей особенной жизнью - больница, библиотеки, книги... Друзья? Да, были, конечно, но в достаточно разумных пределах. Выставки, театры, кино - тоже, но - в меру. Ее нынешняя жизнь представляла собой удачное сочетание увлечений, отдыха и работы в одном - в работе. Такое положение вещей вовсе не тяготило ее, а наоборот - давало силы и уверенность в себе.

К сожалению, Владимир виделся ей предателем. Она вспоминала свои к нему письма - и больно становилось ей оттого, что настолько открыла перед ним свою душу, а он не оценил это!..

Глава 3.

Жизнь шла своим чередом. Владимир уже мог произносить некоторые слова. Передвигался он в инвалидной коляске. Врачи постоянно занимались с ним - без вести пропавшим из этой жизни солдатом. Его уже научили делать несложные движения руками. Он передвигался в своем кресле по коридорам центра, подолгу сидел у окна, вглядываясь в мир, который был ему недоступен, в котором о нем никто ничего не знал. «Лада...» - в мыслях шептал он ее имя. Как же ему хотелось быть услышанным ею!

Каждый последующий день приносил с собой все большую уверенность в том, что Лада потеряна для него навсегда. Ее адрес, по которому он посылал ей полные безграничной любви письма, давно изменился, ибо после окончания института Лада уехала куда-то работать. Но эта преграда была бы вполне преодолимой, если бы не другая, более сложная проблема, беревдившая его душу и днем, и ночью: он - инвалид, калека! Врачи убеждали его в том, что он обязательно выздоровеет. И сам Владимир, с тех пор, как стал осознавать себя после ранения, долгое время свято верил, что придет тот час, когда он будет вспоминать все случившееся с ним в эти годы, как страшный сон. Наблюдая свое состояние из месяца в месяц, Владимир замечал некоторое улучшение, но оно виделось ему столь ничтожным в сравнении с его большим горем, что Владимир разуверился в благотворном воздействии лечения. Перспектива остаться прикованным к инвалидному креслу и полунемым на всю оставшуюся жизнь пугала его невероятно. Если раньше образ Лады согревал душу Владимира, заставлял его бороться за жизнь, то теперь он болью беревдив душу: он не имеет права вторгаться в ее жизнь, он не смеет навязывать себя ей, он должен смириться с тем, что Лада утрачена для него навсегда... Должен!.. Но как же сделать это? Как?! И чем больше думал он об этом, тем мрачнее становилась для него жизнь. Если бы он мог, то, наверное, спился бы...

В какой-то миг Владимир ощутил себя обузой для всех и решил уйти из жизни. Слабость? А кто посмеет осудить его за это? Кому он причинит боль своим уходом? Он бесконечно одинок в этом мире - бывший воспитанник детского дома. И в нынешней его жизни он

чужой всем. Зачем жить? Но ведь и уйти из жизни человеку в его состоянии очень непросто. Владимир не мог покончить с собой без посторонней помощи. Он решил отказаться от пищи, не задумываясь над тем, что его станут кормить насильно. Очень скоро медперсонал заметил подозрительное поведение пациента: к счастью, он не был настолько одинок в этом мире, как ему казалось. Депрессия Владимира усиливалась с каждым днем. К нему пригласили специалиста по лечению душ человеческих, врача, как все говорили, «от Бога», к помощи которого обращались в самых сложных ситуациях...

Санитарка катила его коляску по невероятно длинному коридору реабилитационного центра. Яркое утреннее солнце лилось из окон, слепило глаза. Но Владимир смотрел вокруг себя невидящими глазами. Его разочарование в жизни достигло наивысшей точки.

У двери кабинета врача они остановились. Санитарка на какой-то миг оставила его одного, исчезнув за этой дверью. Владимир безучастно скользил взглядом по больничным стенам. Очнулся он от забытья, когда его коляска покатила вперед.

Он десятки раз бывал в этом кабинете раньше. До мелочей помнился ему даже узор на старых обоях. Но сегодня что-то в этой комнате было не так. За короткое мгновение Владимир понял, что именно: у окна стояла Лада.

Он узнал ее сразу – янтарные волосы, небесно-синие лучистые глаза, откуда-то появившаяся горькая морщинка у края губ... Белый халат только подчеркивал точеную стройность ее фигурки... «Лада... Ладушка...» - ему казалось, что он прокричал ее имя на весь свет. А на самом деле он прошептал его, еле шевеля губами.

Седой, измученный болезнью и болью душевной, невероятно похудевший, в инвалидной коляске... Но все равно это был он – Владимир! Не отрываясь, смотрела Лада на того, кого любила больше жизни. Она видела только его глаза: родные серо-зеленые омуты...А в них - любовь, обожание, преклонение, тревога, боль, душевный крик, невероятное страдание...

Глава 4.

Прошли годы...

Раннее воскресное утро... Как ждешь всегда этот день, чтобы расслабиться, отдохнуть, подольше поспать или просто позволить себе лишних полчаса спокойно полежать в теплой постели. Немного обидно то, что многолетняя привычка рано просыпаться внутренним будильником срабатывает и в выходные. Тело еще спит, но сознание уже бодрствует. Успокаивает только то, что сегодня все-таки не нужно спросонок бросаться на кухню, чтобы успеть приготовить завтрак сыновьям и мужу. Не нужно поминутно поглядывать на часы, чтобы, не дай Бог, не опоздать на работу. И как приятно сейчас лежать в постели и слушать утреннюю тишину. Город за окном еще спит. Пустынны улицы. Не хлопают двери соседних квартир. Не шумит лифт. Не шаркают подошвы обуви любителей ходить по лестнице пешком. Солнце уже проснулось, но мир повинуется воскресному распорядку. Благодатная тишина особенно привлекательна своей недолговечностью. Скоро скрипнет дверь в детской и прошлепают по коридору босые ступни кого-нибудь из мальчиков. Мальчиков... Обоим уже больше двадцати. Но для нее детская так и осталась детской, а ее взрослые сыновья – мальчиками.

Утренняя прохлада непрошенной гостьей забралась под теплое одеяло и внезапной дрожью пробежала по ее телу. Лада вздрогнула, почувствовав этот холод, и инстинктивно прижалась к мужу. Он сквозь сон пробормотал что-то, обнял ее, продолжая пребывать в забытии. И она вдруг ощутила, что не одинока в этом мире. Чувство материнской нежности к этому седовласому человеку предательски сжало ее сердце.

- Я люблю тебя, Володя, - почти беззвучно прошептала она, стараясь удержать горячие слезы. Но одна слезинка все-таки пробилась сквозь ресницы, скатилась по виску и упала на его плечо. Он окончательно проснулся и тревожно посмотрел на нее:

- Что с тобой, Ладушка? Ты плачешь?

- Нет-нет, все хорошо. Ты спи, еще рано, - поспешила она успокоить его.

Но сон уже ушел. Владимир откинулся на подушки, посмотрел на розовое рассветное небо и сказал:

- А знаешь что? Давай возьмем сегодня мальчиков и махнем на Крещатик. А потом – в Ландшафтный парк или в Ботанический...

Она хотела напомнить ему, что их взрослых мальчиков вряд ли можно «взять с собой». У них теперь свои интересы, свой круг друзей. Сыновьям гораздо приятнее проводить время за их любимыми занятиями. А приглашение на прогулку со «стариками», как они, наверное, про себя дажно уже величают родителей, вызовет у них, скорее всего, недоумение.

«Взрослыми стали наши дети, Володя! Мы и не заметили, когда они стали взрослыми», - подумала Лада. Но, вместо того, чтобы произнести эти слова, она теснее прижалась к мужу.

- Да-а-а, мамочка... Повзрослели наши мальчишки, - сказал Владимир то, о чем она только что думала.

- Ты прав, Володя... Мы дали им жизнь. Мы учили их жить, пока это было для них необходимо. А дальше - жизнь продолжается. Их жизнь принадлежит им. Мы должны поддерживать их, помогать советами, если они станут нуждаться в этом. Но строить свою взрослую жизнь им предпочтительно самим...

Он долгим взглядом посмотрел в ее удивительные синие глаза. Как он ее любил! Он сам себе боялся признаться в этом. Она была ему дороже жизни, он души в ней не чаял, хотя почти никогда не решался заговорить об этом. И теперь, с возрастом, к этой огромной любви тонким ароматом примешивалась теплая нежность: как уютно и спокойно рядом с ней!.. Он глядел в ее глаза – и тонул в них. Что-то защемило под ложечкой. Владимир прижался небритой щекой к ее руке. «Девочка моя», - ему показалось, что он произнес это вслух. Но это ему показалось. Она же услышала, сердцем услышала эти слова. И потянулась к нему, и нежно поцеловала седой висок... Потом отбросила край одеяла, ступила босиком на мохнатый ковер, взяла халат с кресла, минуту помедлив, как бы не решаясь встать, энергично поднялась, потянулась, игриво улыбнувшись, направилась к окну.

- Ты посмотри, какой сегодня чудесный день! – услышал Владимир ее восхищенный голос. Он повернулся к ней - и замер: его Ладушка, забросив руки за голову, стояла у окна, окруженная радужным ореолом утренних лучей. Повинуясь внезапному порыву, он поднялся с постели, подошел к ней, обнял ее, окунув лицо свое в ее дивно пахнущие волосы, и прошептал:

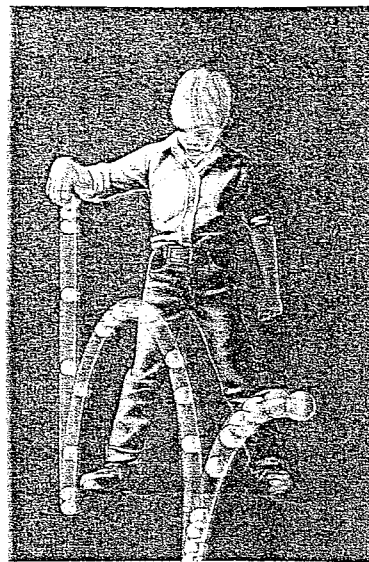
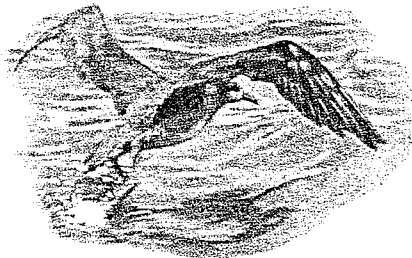
- Я люблю тебя, девочка моя...

Они стояли так, обнявшись, двое немолодых уже людей, у окна седьмого этажа и смотрели на рождение нового дня. А он лучезарно занимался над Киевом, обещая им еще много счастливых лет впереди.

* * *

Не зная слова доброти,
Терпеньє уст твоих угасло.
Пусты, наивны и просты,
А может, где-то и прекрасны
Слова твои...
Роня звуки в пустоту,
Не думая, ты вдруг сказал:
- Как душу человека – еще ту! –
Я мог обидеть?!
Пусты слова, пусты глаза,
Когда ты смотришь на меня.

Жизнь – это
Театр невыбранных ролей
И обещаний,
Законов, реплик,
Лжи названий,
Туман иллюзий
И множество еще
Других вещей.
Не познана людьми
(Надеюсь – нами),
Жизнь – это
Незаконченный спектакль,
Который, может быть,
Несет в себе название
Следующей главы...

«Ми вчилися слухати музику...»

(Репортаж з уроку зарубіжної літератури у п'ятому класі, де щойно закінчили вивчати пейзажну лірику)

Розповідь учителя:

- Поети - незвичайні люди. Їхні вірші - відголосок долі, особисте бачення світу. Непросто знайти такі слова, котрі вражають в саме серце, проникають в найпотаємніші куточки душі, змушують бриніти найтонші її струни... А там, де закінчуються слова, починається музика... *(Звучить «Місячна соната» Бетховена).*

1800-ий рік. Бетховену – тридцять. Він закоханий. Його обраниця – шістнадцятирічна Джульєтта Гвіччарді. Бетховен небагатий, до того ж, дуже хворий – він глухне. Це його таємниця. Він приховує страхітливую істину навіть від найближчих друзів, стає самотником. Спілкуватися з ним складно... Всі пояснюють це «важким характером» Бетховена. Насправді ж, він страждає неймовірно!.. І раптом Джульєтта безжалісно знищує останні

надії композитора на щастя в подружньому житті. «Я йду від одного генія до іншого!» - зухвало кидає вона болючі слова в обличчя Бетховену. «Інший геній» - граф Галленберг, який намагається писати музику і, на відміну від Бетховена, має хороші статки. Вона сама потім не могла пояснити, чому так зчинила: молодість нерозсудлива...

Бетховен страждає!.. Він їде до маєтку свого друга - графині Марії Ердері - і... зникає. Його шукають декілька днів... Нарешті знаходять - знесилоного, хворого, божевільного від горя: він хотів заморити себе голодом, забившись в найвіддаленіший закуток величезного старого парку.

Любов і співчуття друзів поступово повертають Бетховена до життя. Але душевна рана не загоюється зовсім. Туга, сумніви, ревності, приреченість, надія, ніжність і, звичайно ж, кохання сплітаються в чарівну мелодію... («Місячна соната» звучить вдруге - і вже зовсім по-іншому сприймають її учні).

Бетховен назвав це диво «Сонатю в дузі фантазії» і присвятив Джульєтті Гвіччарді...

- А вона?! Що зробила Джульєтта? – лунає раптом запитання з класу.

- Джульєтта усвідомила свою помилку і просила Бетховена пробачити їй. Але він не пробачив... А, можливо, й пробачив, та вони вже ніколи не були разом... Джульєтта одружилася з іншим. Двадцять років по тому один з друзів Бетховена випадково зустрівся з нею. Вона була такою ж привабливо красивою, чарівною жінкою. Але те щастя, котре жило в її душі поруч з Бетховеном, залишило колишню графиню Гвіччарді назавжди. Бетховен же, отримавши звістку про Джульєтту, надовго задумався, а потім тихо промовив: «Я був коханий нею наймовірніше...»

Після смерті геніального композитора серед найдорожчих для нього речей друзі знайшли маленький портрет Джульєтти.

Соната Бетховена, написана у 1801-му році, стала «Місячною» аж у 1832-му, з легкої руки німецького поета Людвіга Рельштаба.

А потім п'ятикласники та їхній вчитель писали твір-мініатюру – ділилися своїми враженнями від почутого на незвичайному музичному уроці літератури, вчилися пояснювати музику словами. Прочитуємо декого з них...

Микита Таранік:

«Сумно... Як же можна було так написати, не маючи змоги чути?..»

Поліна Прашель:

«Бетховен вклав в мелодію душу і почуття шаленого кохання».

Каріна Молчанова:

«Композитор думав про щось таке, що рве серце...»

Денис Окунь:

«Я відчуваю тепло...»

Олег Барінов:

«Мені дуже сподобалось!..»

Евгенія Романова:

«Рожеві, червоні, жовті, оранжеві барви поступово темніють, стають сталезо-сірими, чорними... А потім начебто після ночі народжується ранок: сіріє, світлішає небо, пробивається з-за горизонту перший промінь сонця - і повертається надія в зранену душу...»

Даша Кулакова:

«Ця музика дуже серйозна і гарна!..»

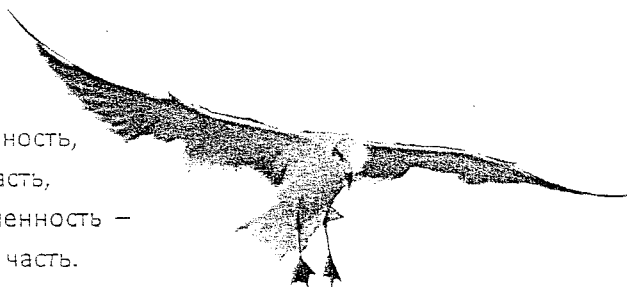
Даша Сокол:

«Бетховен надихає жити, творити, любити... Він, ніби птах, який летить на стомлених крилах... Летить, не зупиняється, бо попереду - зустріч з коханою».

Тетяна Губар:

* * *

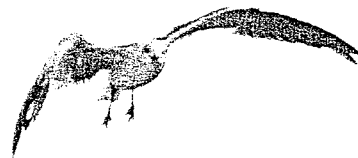
Сомнение, скорбь, обреченность,
Надежда и ревность, и страсть,
И нежность, тоска и влюбленность –
Любви безграничной лишь часть.

Джульетта Гвиччарди... Простушка?..
Красавица-гейша?.. Пастушка?..
Наивная юность?.. Холодный расчет,
Который в себе унижение несет?..

Кто помнил бы то, что была ты Джульетта?
Кто знал бы о том, что жила ты на свете?
Не будь этой боли в его душе,
Истлело бы имя твое уже.

Бетховену ты предпочла Галленберга:
Любовь неземную коварно отвергла...
Вы оба, как тени, прошли бы по миру,
Не рань столь предательски сердце кумира.

Он плакал... Он ждал... Он страдал... Но напрасно!..
Прекрасную музыку только прекрасной
Способен был гений его посвятить.
Простил он обиду – не мог не простить:

Сомнение, скорбь, обреченность,
Надежда и ревность, и страсть,
И нежность, тоска и влюбленность –
Любви безграничной лишь часть.

Евгенія Романова:

«Рожеві, червоні, жовті, оранжеві барви поступово темніють, стають сталезо-сірими, чорними... А потім начебто після ночі народжується ранок: сіріє, світлішає небо, пробивається з-за горизонту перший промінь сонця - і повертається надія в зранену душу...»

Даша Кулакова:

«Ця музика дуже серйозна і гарна!..»

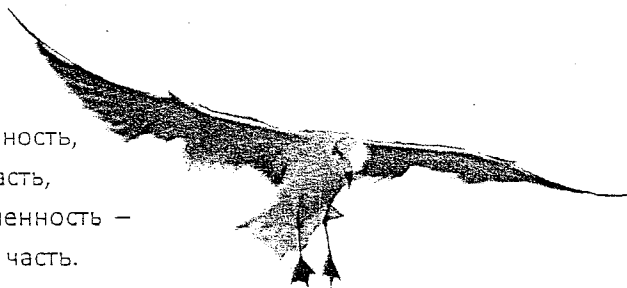
Даша Сокол:

«Бетховен надихає жити, творити, любити... Він, ніби птах, який летить на стомлених крилах... Летить, не зупиняється, бо попереду - зустріч з коханою».

Тетяна Губар:

* * *

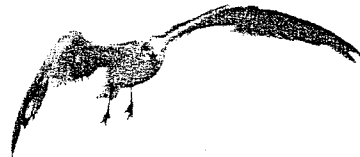
Сомнение, скорбь, обреченность,
Надежда и ревность, и страсть,
И нежность, тоска и влюбленность –
Любви безграничной лишь часть.

Джюльетта Гвиччарди... Простушка?..
Красавица-гейша?.. Пастушка?..
Наивная юность?.. Холодный расчет,
Который в себе унижение несет?..

Кто помнил бы то, что была ты Джюльетта?
Кто знал бы о том, что жила ты на свете?
Не будь этой боли в его душе,
Истлело бы имя твое уже.

Бетховену ты предпочла Галленберга:
Любовь неземную коварно отвергла...
Вы оба, как тени, прошли бы по миру,
Не рань столь предательски сердце кумира.

Он плакал... Он ждал... Он страдал... Но напрасно!..
Прекрасную музыку только прекрасной
Способен был гений его посвятить.
Простил он обиду – не мог не простить:

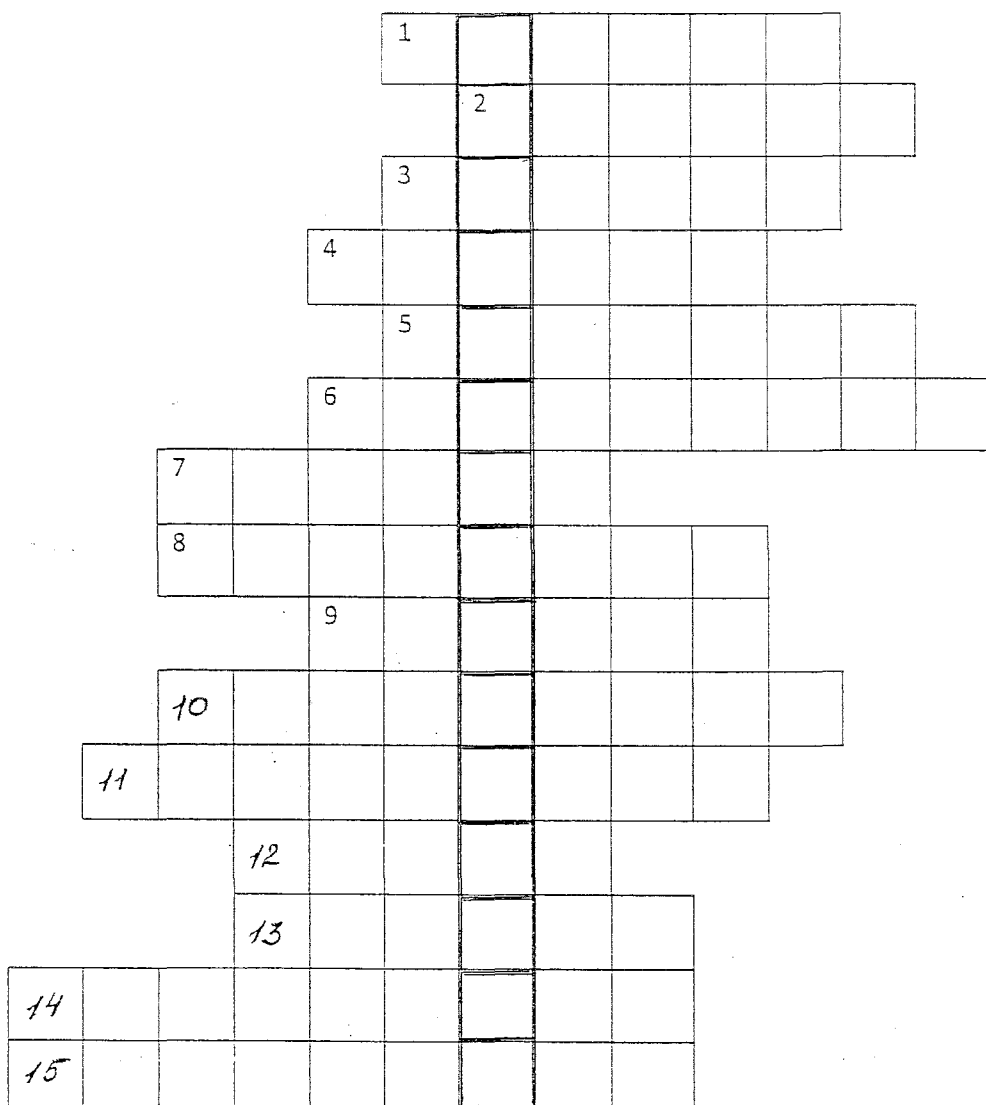
Сомнение, скорбь, обреченность,
Надежда и ревность, и страсть,
И нежность, тоска и влюбленность –
Любви безграничной лишь часть.

Кросворд №1

Подорож сторінками
підручника «Зарубіжна
література»

с

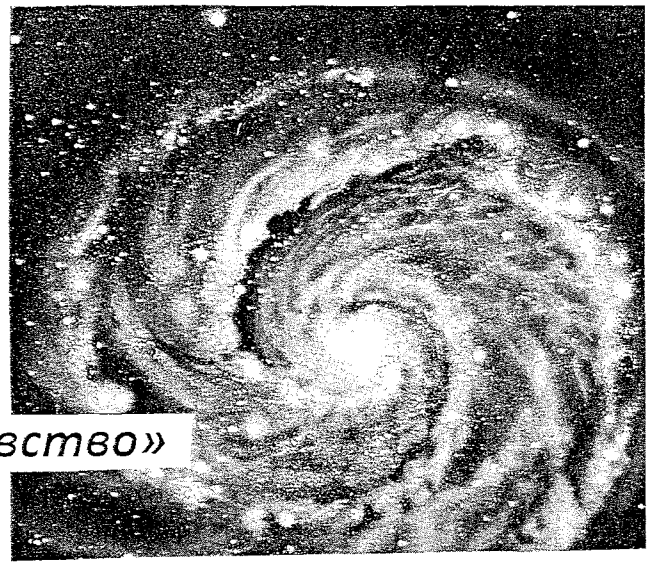
Завдання для кросворду №1

1. Священна книга християнства.
2. Тип усного мовлення.
3. Біблійний велетень.
4. Герой повісті М.В.Гоголя.
5. Середній за розміром епічний жанр художньої літератури.
6. Засіб художнього зображення, який полягає в надмірному перебільшенні зображуваного.
7. Ім'я великого угорського поета.
8. Літературний жанр, батьком якого вважають Едгара По.
9. Жінка, що зрадила Самсона.
10. Російський поет, автор поеми «Мцирі».
11. Шотландський письменник, автор «Острова Скарбів».
12. Шотландський поет, «співець – селянин».
13. Поетичний жанр.
14. Український поет, перу якого належить велика кількість перекладів.
15. Казка Екзюпері «Маленький ...».

Ключове слово: ідеологічні противники ізраїльтян.

Кросворд №2

«Літературознавство»

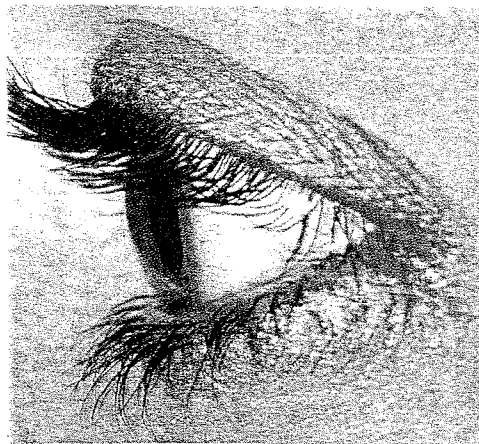

			1															
			2															
		3																
4																		
					5													
					6													
				7														
					8													
				9														
	10																	
						11												
12																		
									13									
		14																

Завдання для кросворду №2

1. Одна з основних рис літератури як виду мистецтва.
2. Завершальна частина художнього твору, його кінцівка.
3. Невеликий художній твір жартівливого змісту.
4. Малюнок, фото, креслення, що подаються в тексті як пояснення до певних положень.
5. Найуживаніший розмір античної поезії (ним написані «Іліада» і «Одіссея»).
6. Дослівний уривок з твору.
7. Надмірне художнє перебільшення рис людини, ознак предмета чи явища з метою надання зображуваному виразності, загостреності.
8. Дійова особа (синонім).
9. Підкреслене протиставлення протилежних життєвих явищ, понять, почуттів, думок, характерів.
10. Незвичайний порядок слів у реченні, що посилює художню виразність поетичного мовлення.
11. Основний виразний засіб мови, за допомогою якого можна передати ставлення до співрозмовника чи явища.
12. Побудова художнього твору.
13. Суперечність, зіткнення, що лежить в основі боротьби між персонажами та обставинами, що зумовлює розвиток подій у художньому творі.
14. Ліро – епічний віршований твір, у якому зображено значні події, яскраві характери.

Ключове слово: властиві персонажу суттєві риси й ознаки, що відрізняють його від інших літературних героїв.

КРОСВОРД №3

«Знайомтесь...»

1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										

Завдання для кросворду №3

1. Олександр ... (1880 – 1921). Незнайома.
2. Джеймс ... (1882 - 1941). Джакомо Джойс.
3. Олександр ... (1870 – 1938). Гранатовий браслет.
4. Максим ... (1868 – 1936). Пісня про Буревісника.
5. Анна ... (1889 – 1966). Сіроокий король.
6. Борис ... (1890 1960). «Цей лютий! Час для сліз і віршів...».
7. Володимир ... (1893 – 1930). Послухайте!
8. Ернест ... (1899 – 1961). Старий і море.
9. Михайло ... (1891 – 1940). Майстер і Маргарита.
10. Ежен ... (1909 – 1994). Носороги.
11. Габріель Гарсія ... (1928). Стариган з крилами.
12. Бертольд ... (1898 – 1956). Матінка Кураж та її діти.
13. Томас ... (1875 – 1955). Маріо і чарівник.